

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Milana Procházky a soudců JUDr. Viktora Kučery a JUDr. Petra Polácha v právní věci žalobce: **M. Ž.**, proti žalovanému: **Masarykova univerzita**, se sídlem Brno, Žerotínovo nám. 617/9, o žalobě proti rozhodnutí rektora Masarykovy univerzity ze dne 26. 9. 2012, č. j. MU-PS/18590/2012/24509/FSS

t a k t o :

I. Rozhodnutí rektora Masarykovy univerzity ze dne 26. 9. 2012, č. j. MU-PS/18590/2012/24509/FSS, se **z r u š u j e** a věc se **v r a c í** žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 3 000 Kč ve lhůtě do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Předmět řízení

Žalobce se návrhem na zahájení řízení ze dne 4. 12. 2012 domáhal přezkoumání rozhodnutí rektora Masarykovy univerzity ze dne 26. 9. 2012, č. j. MU-PS/18590/2012/24509/FSS, které potvrdilo předchozí rozhodnutí děkana Masarykovy

univerzity Fakulty sociálních studií ze dne 1. 8. 2012, č. j. MU-PS/14882/2012/24509/FSS o vyměření poplatku spojeného se studiem a dále žalovaný rozhodl o zamítnutí žádosti žalobce o prominutí nebo snížení poplatku za dalších šest započatých měsíců studia na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity. Prvostupňovým rozhodnutím děkana Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity byl žalobci vyměřen poplatek za prodlouženou dobu studia ve výši 4 436 Kč za dalších započatých šest měsíců studia.

II.

Obsah napadeného rozhodnutí žalovaného

V odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí žalovaný uvedl, že poplatek byl žalobci stanoven v souladu s § 58 odst. 3 a 4 zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně dalších zákonů, ve znění platném pro projednávanou věc (dále jen „ZVŠ“) na základě správně zjištěných důvodů v matrice studií. Studium na ČVUT žalobce zahájil dne 31. 8. 2000, tato skutečnost sama o sobě nemá zásadní vliv na to, že se nyní doba tohoto studia počítá do celkové doby studia žalobce na FSS MU. V případě, že by žalobce studium ukončil řádně, jeho doba by se mu do doby žádného dalšího studia nepočítala. Zásadní vliv na celkovou dobu žalobcova aktuálního studia mělo až ukončení studia na ČVUT jinak než řádně, ke kterému došlo dne 7. 10. 2002, kdy žalobce svého studia zanechal. V této době již byla v účinnosti novela ZVŠ, která zavedla připočítávání předchozích neúspěšných studií do celkové doby studia. V době, kdy žalobce studium ukončil jinak, než řádně tedy již věděl (nebo vědět měl a mohl), že se mu doba tohoto studia bude v budoucnu počítat do celkové doby jakéhokoliv dalšího bakalářského nebo magisterského studia na vysoké škole. Je tedy nutné dobu žalobcova studia na ČVUT do celkové doby jeho studia na FSS MU počítat.

III.

Obsah žaloby

V návrhu na zahájení řízení žalobce uvedl, že nesouhlasí se započítáním celé doby studia ukončeného jinak než řádně do celkové doby aktuálního studia. Rozhodnutí o vyměření poplatku bylo vydáno předčasně, neboť v aktuálně probíhajícím studiu ještě nebyla překročena standardní doba studia. Žalobce argumentoval tím, že jsou-li ust. § 58 odst. 3 a 4 ZVŠ vykládána tak, že se do doby aktuálního studia započtou všechna předchozí neúspěšná studia, tj. i studia započatá před 1. červencem 2001, je tím založena nepřípustná retroaktivita právní normy. Žalovaný se však s těmito námitkami nevypořádal. Z úvah žalovaného není seznatelné, jak se vypořádal s námitkami vznesenými v žádosti o přezkoumání rozhodnutí děkana. Žalobce dne 7. 10. 2002, kdy zanechal studia na ČVUT, mohl a měl vědět, že je již v účinnosti novela zákona o vysokých školách, která zavedla připočítávání předchozích neúspěšných studií do celkové doby studia, nicméně tím nebyla vypořádána námitka žalobce. Žalobce nenamítal, že by dne 7. 10. 2002 nemohl být zpraven o platné a účinné právní úpravě; žalobce namítal, že v době započetí předchozího studia později neukončeného řádně, nemohl mít povědomost o existenci později přijaté právní normy. S ohledem na to, že novela neobsahuje žádné ustanovení, ze kterého by bylo možné dovozovat zpětnou účinnost v něm obsažených norem, namítal žalobce, že pro účely vyměřování poplatku za další studium ve smyslu § 58 odst. 3 a 4 zákona o vysokých školách nelze započítávat dobu neúspěšně ukončeného studia, která předcházela dni nabytí účinnosti zákona č. 147/2001. Žalobce dále

namítal nepřezkoumatelnost žalobou napadeného rozhodnutí, neboť jím bylo též rozhodnuto o zamítnutí žádosti o prominutí nebo snížení poplatku za studium, to však žalobce nežádal. Napadené rozhodnutí žalovaného není řádně a dostatečně odůvodněno, což zakládá jeho nepřezkoumatelnost. V přezkumném rozhodnutí je nezbytné, aby se rektor vypořádal se všemi námitkami účastníka řízení.

IV.

Vyjádření žalovaného k žalobě

V písemném vyjádření k žalobě žalovaný uvedl, že žalobce je v současné době studentem Masarykovy univerzity v bakalářském studijním programu B6702 Mezinárodní teritoriální studia na Fakultě sociálních studií MU, jehož standardní doba studia je 3 roky, a to v období od 30. 8. 2011 až dosud, přičemž ke dni 24. 7. 2012, kdy žalobci vznikla poplatková povinnost za prodlouženou dobu studia, tato doba činila 329 dnů. Vedle doby odstudované v tomto programu studoval žalobce v období od 31. 8. 2000 do 7. 10. 2002, t.j. 767 dnů studijní program M2301 Strojní inženýrství, Fakulta strojní, ČVUT v Praze a toto studium ukončil dne 7. 10. 2002 jinak, než řádně. Na základě uvedených skutečností byl žalobci vyměřen poplatek za studium, neboť započitatelná odstudovaná doba ve výše uvedených studijních programech činila ke dni 24. 7. 2012 celkem 1 096 dnů a přesáhla tak standardní dobu studia v aktuálně studovaném studijním programu o jeden den. Odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí obsahuje jasné a srozumitelné vysvětlení postupu při aplikaci zákona i přesto, že nepoužívá terminologii právní teorie, jak žalobce v žádosti o přezkoumání rozhodnutí. Účelem odůvodnění rozhodnutí je objasnit žadateli jasné a srozumitelné důvody vedoucí k rozhodnutí, nikoliv provádět právní rozbor dané problematiky.

Žalovaný poukázal na rozhodnutí Krajského soudu v Brně ze dne 14. 12. 2005, č. j. 30 Ca 24/2004 – 70 a Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 5. 2007, č. j. 7 As 13/2006 – 106. Ve výrokové části rozhodnutí je nedopatřením v bodě II. uvedeno zamítnutí žádosti o prominutí nebo snížení poplatku za dalších šest započatých měsíců studia. Žalobce o prominutí nebo snížení poplatku nežádal, jedná se zjevně o administrativní chybu, která nemá žádný vliv na práva žalobce. Žalovaný dále odkázal na nález Ústavního soudu ze dne 4. 2. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 21/96, zabývající se otázkou retroaktivity a nepravé retroaktivity a dále na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 7. 11. 2012, č. j. 31 Af 70/2011-50. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby pro její nedůvodnost.

V.

Právní hodnocení soudu

Krajský soud v Brně v souladu s ust. § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního (dále jen „s.ř.s.“) bez nařízení jednání přezkoumal v mezích žalobních bodů žalobou napadené rozhodnutí, včetně řízení předcházející jeho vydání a shledal, že žaloba je důvodná.

Spor mezi účastníky řízení je veden na rovině právní, pokud jde o skutkové okolnosti, z nichž napadené rozhodnutí žalovaného vycházelo, ty jsou popsány shora v rámci

rekapitulace obsahu žalobou napadeného rozhodnutí žalovaného, žalobce proti nim nebrojil v žádosti o přezkoumání prvostupňového správního rozhodnutí, ani v předmětné žalobě.

Mezi účastníky řízení je sporu o výklad ust. § 58 odst. 3 a 4 ZVŠ.

Podle ust. § 58 odst. 3 ZVŠ platí, že studuje-li student ve studijním programu déle, než je standardní doba studia zvětšená o jeden rok v bakalářském nebo magisterském studijním programu, stanoví mu veřejná vysoká škola poplatek za studium, který činí za každých dalších započatých šest měsíců nejméně jeden a půl násobek základu; do doby studia se započtou též doby všech předchozích studií v bakalářských a magisterských studijních programech, které byly ukončeny jinak než řádně podle § 45 odst. 3 nebo § 46 odst. 3, přičemž období, ve kterém student studoval v takovéhoto studijních programech a v aktuálním studijním programu souběžně, se do doby studia započítávají pouze jednou.

Podle ust. § 58 odst. 4 ZVŠ platí, že studuje-li absolvent bakalářského nebo magisterského studijního programu v dalším bakalářském nebo magisterském studijním programu, stanoví mu veřejná vysoká škola poplatek za studium, který činí za každý další započatý jeden rok studia nejvýše základ podle odst. 2; to neplatí, studuje-li absolvent bakalářského studijního programu v navazujícím magisterském studijním programu či jde-li o souběh řádných studijních programů nepřesahující standardní dobu studia v programu jednoho; pokud celková doba dalšího studia překročí standardní dobu studia, stanoví veřejná vysoká škola poplatek za studium podle odst. 3.

Žalobce v době vydání napadeného rozhodnutí žalovaného studoval studijní program B6702 Mezinárodní teritoriální studia, jeho standardní doba studia je 3 roky ke dni 24. 7. 2012 studoval celkem 329 dnů, přičemž vedle této doby žalobce studoval v období od 31. 8. 2000 do 7. 10. 2002 ve studijním programu M2301 Strojní inženýrství na Fakultě strojní ČVUT v Praze, jednalo se celkem o 767 dnů studia, přičemž tento studijní program byl ukončen žalobcem jinak než řádně. Žalobce je absolvent studijního programu M6805 Právo a právní věda (studijní obor právo), Právnická fakulta, Masarykova univerzita, který byl řádně ukončen dne 25. 5. 2009.

Sporná mezi účastníky řízení je skutečnost, zda se doba zmiňovaného studia ukončeného jinak než řádně započítává do celkové doby aktuálního studia. Žalobce v rámci správního řízení i v žalobě zastává stanovisko, že tuto dobu není možno započítat do celkové doby jeho aktuálního studia s odkazem na nepřipustnou retroaktivitu v souvislosti s novelou ZVŠ provedenou zákonem č. 147/2001 Sb. ze dne 4. 4. 2001, podle níž se do doby studia započítává i doba předchozího studia zakončeného jinak než řádně. Žalovaný zastává opačný názor, podle něhož dobu studia ukončeného jinak než řádně je nutno započítat do celkové doby aktuálního žalobcova studia.

Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 29. 8. 2013, č. j. 7 As 182/2012 – 58 mj. vyslovil, že pravidlo zakotvené v ust. § 58 odst. 3 věta za středníkem zákona o vysokých školách, jež stanoví, že do doby studia se započtou též doby všech předchozích studií v bakalářských a magisterských studijních programech, které byly ukončeny jinak než řádně podle § 45 odst. 3 nebo § 46 odst. 3, přičemž období, ve kterém student studoval v takovéhoto studijních

programech a v aktuálním studijním programu souběžně, se do doby studia započítávají pouze jednou, může být aplikováno po účinnosti zákona č. 147/2001 Sb. Nejvyšší správní soud dále vyslovil, že právo má usilovat o to, aby kvalifikační kritéria, která používá, byla časově zakotvena pokud možno až do doby účinnosti právního předpisu stanovujícího nové pravidlo chování, a pokud možno se má vyvarovat toho, aby tato kritéria byla vázána na okolnosti nastalé před účinností nové úpravy, neboť tyto okolnosti jednotlivce již nemůže zpětně svým chováním změnit. Výjimky z tohoto pravidla, tedy zpětné působení práva v tom smyslu, že právo minulé události nově kvalifikuje pro jednotlivce přísnějším (nevýhodnějším) způsobem, jsou možné pouze výjimečně, za situace, kdy potřeba změny a nového (vůči jednotlivci přísnějšího) obsahu právní regulace je natolik intenzivní, že při porovnání konkurujících se zájmů a hodnot opravňuje k zásahu do právní jistoty a důvěry jednotlivců v to, že právo bude stanovováno způsobem, jež jim umožní přizpůsobit jeho obsahu své chování. Taková potřeba, a tedy důvod připuštění zpětného působení ust. § 58 odst. 3 věta za středníkem ZVŠ, ve znění zákona č. 147/2001 Sb. není dána. Zájem zákonodárce na racionálnější chování studentů vysokých škol je jistě zcela legitimní, ale právní úprava motivující zavedení poplatkové povinnosti k takovému jednání má působit na aktuální chování studentů po okamžiku své účinnosti, a nikoliv znevýhodnit určité studenty za chování před účinností zpřísnující úpravy, které je sice z pohledu platného práva nežádoucí, avšak na něž staré, dříve platné právo pohlíželo jako na jednání, které není třeba poplatkově postihovat. Proto ust. § 58 odst. 3 věta za středníkem ZVŠ, ve znění zákona č. 147/2001 Sb. je použitelné pouze na doby studia po 1. 7. 2001. S tímto názorem se Krajský soud v Brně plně ztotožňuje. Vztaženo k projednávané věci, nebyl žalovaný oprávněn dobu studia ukončeného jinak než řádně, které žalobce absolvoval v období od 31. 8. 2000 do 7. 10. 2002, započítat do celkové doby aktuálního žalobcova studia.

Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku vyslovil, že z ust. § 58 odst. 3 a 4 je jazykovým a systematickým výkladem možno dospět k závěru, že použitím pojmu student v hypotéze odst. 3 a pojmu absolvent, který studuje v dalším studijním programu v hypotéze odst. 4, je úmyslně odlišeno postavení těchto dvou subjektů a jsou jimi určeny při stanovování poplatků různé právní režimy. V prvním případě se jedná o studenta, který studuje v delším studiu, zatímco u odst. 4 je absolvent osobou, která již řádně ukončila studium na některé z vysokých škol, získal akademický titul a zároveň započal další studium. Pokud tedy absolvent v některé z veřejných vysokých škol pokračuje v dalším studiu, je nutno na něj aplikovat ust. odst. 4 a vyměřit mu poplatek za další studium. Ust. § 58 odst. 4 věta druhá ZVŠ stanoví, že i absolventovi může být vyměřen poplatek za delší studium podle odst. 3; vztah ust. § 58 odst. 3 a odst. 4 je v případě poplatků za delší studium vztahem obecného a speciálního ustanovení. Ust. § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách se na absolventa použije až v případě, kdy překročí ve svém dalším studiu standardní dobu studia uvedenou v § 45 odst. 2 nebo 46 odst. 2 ZVŠ. V citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud dále také uvedl, že vyměruje-li veřejná vysoká škola absolventovi poplatek za studium, musí postupovat podle ust. § 58 odst. 4 zákona o vysokých školách a musí mu vyměřit poplatek za další studium bez ohledu na to, že existuje v matrice studentů záznam o předchozích studiích ukončených jinak než řádně, v nichž studoval před řádným ukončením svého předchozího studia. Až v případě, kdy celková doba studia absolventa v dalším studiu přesáhne standardní dobu studia, má vysoká škola postupovat podle ust. § 58 odst. 3 citovaného zákona a vyměřit absolventovi poplatek za delší studium.

V projednávané věci byl ze strany Masarykovy univerzity vyměřen žalobci poplatek za prodlouženou dobu studia na základě ust. § 58 odst. 3 a 4 ZVŠ. Jelikož se v případě žalobce jedná o absolventa magisterského studijního programu, který studuje v dalším bakalářském studijním programu, bylo třeba na předmětnou věc aplikovat ust. § 58 odst. 4, přičemž aplikace ust. § 58 odst. 3 byla možná pouze pokud by celková doba dalšího studia překročila standardní dobu studia (viz ust. § 58 odst. 4 věta druhá ZVŠ). Z uvedeného vyplývá, že žalovaný nebyl oprávněn stanovit žalobci poplatek za prodlouženou dobu studia postupem ve smyslu ust. § 58 odst. 3 ZVŠ, jak učinil, neboť celková doba studia žalobce v dalším studijním programu Mezinárodní teritoriální studia nepřekročila standardní dobu studia a nedošlo proto k přechodu této věci z režimu odst. 4 ust. § 58 ZVŠ do režimu odst. 3 citovaného ustanovení.

Citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu zrušil žalovaným poukazovaný rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 7. 11. 2012, č. j. 31 Af 70/2011 – 51, přičemž překonal žalovaným poukazovaný právní názor zaujatý v rozsudku krajským soudem.

Z napadeného rozhodnutí žalovaného vyplývají relevantní skutková zjištění (mezi účastníky řízení nesporná) a rovněž je uvedeno, i když ve stručnosti, z jakých právně relevantních důvodů byl zjištěný skutkový stav posouzen. Napadené rozhodnutí žalovaného proto neznemožnilo soudu jej přezkoumat. Uvedený závěr se však nevztahuje na výrok č. II napadeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo rozhodnuto o zamítnutí žádosti o prominutí nebo snížení poplatku za dalších šest započatých měsíců studia na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity. Jak vyplývá z obsahu správního spisu i z vyjádření žalovaného, jedná se o rozhodnutí učiněné administrativní chybou, nemající oporu ve spisu a především bez existence žádosti žalobce o prominutí nebo snížení poplatku. Z tohoto důvodu nemůže z pohledu přezkumu zákonnosti rozhodnutí žalovaného ve výrokové části č. II obstát.

Ze shora uvedených důvodů soud postupem ve smyslu ust. § 78 odst. 1 s.ř.s. napadené rozhodnutí žalovaného zrušil, přičemž v dalším řízení je žalovaný právním názorem vysloveným v tomto rozsudku vázán (viz ust. § 78 odst. 5 s.ř.s.).

VI. Náklady řízení

Výrok o nákladech řízení vychází z ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., podle něhož platí, že nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce měl ve věci plný úspěch, soud proto rozhodl o povinnosti žalovaného nahradit mu náklady řízení, které spočívají v náhradě za zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 18. 12. 2014

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu